

"Yusif Məmmədəliyev: Elm. İrs. İnnovasiyalar"

adlı beynəlxalq konfrans işə başlayıb

Dekabrın 4-də akademik Yusif Məmmədəliyevin 120 illik yubileyinə həsr olunan "Yusif Məmmədəliyev: Elm. İrs. İnnovasiyalar" adlı beynəlxalq konfrans işə başlayıb.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Elm və Təhsil Nazirliyi ilə Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının (AMEA) birgə təşkil etdiyi konfrans görkəmli kimyaçı-alimin, Azərbaycan elminin inkişafında müstəsna xidmətləri olan akademik elmi irsinin tədqiqi və müasir perspektivlər fonunda yenidən qiymətləndirilməsinə həsr olunub.

Əvvəlcə tədbir iştirakçıları Fəxri xiyabanda Ulu Öndər Heydər Əliyevin və akademik Zərifə xanım Əliyevanın məzarlarını ziyarət ediblər. Ümummilli Liderin və görkəmli oftalmoloq-alimin məzarları önünə əklil və gül dəstələri qoyulub, onların əziz xatirələri ehtiramla yad edilib.

Sonra akademik Yusif Məmmədəliyevin məzarı ziyarət edilib, xatirəsi ehtiramla anılıb.

AMEA-nın Rəyasət Heyətinin binasında keçirilən açılış mərasimindən öncə tədbir iştirakçıları akademik Yusif Məmmədəliyevin həyat və fəaliyyətinə həsr edilmiş fotosərgi ilə tanış olublar.

Mərasimin rəsmi açılış hissəsində çıxış edən elm və təhsil naziri Emin Əmrullayev bildirib ki, Yusif Məmmədəliyevin elmi irsi bu gün kimya sənayesində, elmi-tədqiqat müəssisələrində və ali təhsil proqramlarında geniş şəkildə tətbiq olunur.

Elm və Təhsil Nazirliyinin elmin populyarlaşdırılması, elm və təhsilin inteqrasiyasının gücləndirilməsi, geniş təd-

qiqatçı kütləsinin dəstəklənməsi istiqamətində ardıcıl addımlar atıldığını vurğulayan Emin Əmrullayev qeyd edib ki, bu çərçivədə akademik Yusif Məmmədəliyevin 120 illiyi münasibətilə elm və təhsil müəssisələrində ölkə ictimaiyyətinə, alimlərə və tələbələrə onun həyat və elmi fəaliyyəti barədə ətraflı məlumat verən tədbirlər təşkil olunur, tələbələrə müvafiq mövzular üzrə tədqiqat tapşırıqları verilir.

O, Yusif Məmmədəliyev adına müxtəlif tədqiqat qrantlarının, təqaüdlərin və gənc alimləri dəstəkləyən digər alətlərin hazırlanmasının həmin irsin davamlı şəkildə yaşıdılmasına mühüm töhfə olduğunu qeyd edib.

Nazirin sözlərinə görə, gələcəkdə həm Azərbaycandan, həm də xarici ölkələrdən olan gənc alimlər üçün təqaüdlərin və müxtəlif "fellowship" proqramlarının təsis edilməsi Yusif Məmmədəliyev adının yeni nəsə daha düzgün formada çatdırılmasına, eləcə də dünya səviyyəsində istiqamətverici elmi təşəbbüslərin formalaşmasına şərait yaradacaq.

Emin Əmrullayev vurğulayıb ki, növbəti ildən başlayaraq, Yusif Məmmədəliyev adına kimya olimpiadasının keçirilməsi planlaşdırılır. Olimpiada həm Azərbaycan, həm də region ölkələrinin şagirdlərini əhatə edəcək və bu, olduqca vacib təşəbbüsdür.

Sonra çıxış edən AMEA-nın prezidenti akademik İsa Həbibbəyli akademik Yusif Məmmədəliyevin elmi irsinin dövlətimiz tərəfindən hər zaman yüksək qiymətləndirildiyini deyib. O, Ümummilli Lider Heydər Əliyevin alimin heykəlinin açılışında iştirak etdiyini, Prezident İlham Əliyevin isə akademik 120 illik yubileyi ilə bağlı sərəncamında onu Azərbaycan elminin yetirdiyi parlaq sima və Azərbaycanda neft kimyasının bünövrəsini yaratmış alim kimi səciyyəolendirdiyini vurğulayıb.

"Yusif Məmmədəliyev Azərbaycanın elm tarixinə neft-kimya məktəbinin banisi olaraq düşüb. Yusif Məmmədəliyev ilk dəfə neft qazları-

nın xlorlaşması, alınan haloqenli birləşmələrin müxtəlif sahələrdə istifadəsi, halogenləşmə prosesləri ilə bağlı mühüm tədqiqatlar aparıb. Yüksəkotanlı aviasiya yanacağını kəşf edib ki, bu da SSRİ-nin İkinci Dünya müharibəsində qələbə əldə etməsində tarixi etdiyini, Həmçinin neft kimyası və neft emalında alkilləşmə ilə bağlı mühüm elmi nailiyyətlər əldə etmişdir. Bundan əlavə, Yusif Məmmədəliyev Naftalan neftinin sirrini açmış, onun mahiyyətini elmi əsaslarla işləmişdir ki, insanlarımız bu gün də görkəmli alimimizin nailiyyəti əsasında Naftalan Sağlamlıq Mərkəzində müalicə olunurlar", - deyərək akademik İsa Həbibbəyli diqqətə çatdırıb.

Akademik Yusif Məmmədəliyevin ölkəmizdə humanitar və ictimai elmlərin, Azərbaycan dilinin, ədəbiyyatının, tarixinin, mədəniyyətinin də inkişafında müstəsna xidmətləri olduğunu söyləyən akademik İsa Həbibbəyli bildirib ki, görkəmli alim AMEA-nın prezidenti kimi daim bu sahələrdə tədqiqatların aparılması və genişləndirilməsinə rəhbərlik edib. Həmin dövrdə Əlyazmalar Fondu, Şamaxı Astrofizika Rəsədxanası yaradılıb, Qobustan abidələrinə, "Kitabi-Dədə Qorqud" dastanına dair mühüm tədqiqatlar aparılıb.

Akademik İsa Həbibbəyli bildirib ki, həm akademik Yusif Məmmədəliyevin, həm də akademik Mustafa Topçubaşovun elmi nailiyyətləri həmin

dövrə Nobel mükafatına namizəd kimi irəli sürülsə də, sovet rəhbərliyinin bu mükafata soyuq münasibəti bunun qarşısını alıb.

Çıxışının sonunda akademik İsa Həbibbəyli görkəmli alimin zəngin elmi irsinin, ixtiralarının bu gün də gənc kadrların hazırlanmasına, onların gələcək fəaliyyətinə stimül verdiyini söyləyib.

Daha sonra çıxış edən Milli Məclis Sədrinin müavini akademik Rafael Hüseynov akademik Yusif Məmmədəliyevin diqqətinə çatdırıb. Yusif Məmmədəliyevin mədəniyyətə bütün ruhu və varlığı ilə bağlı bir insan olduğunu deyən Rafael Hüseynov aka-

demikin Bülbül, Səməd Vurğun, Üzeyir bəy Hacıbəyli kimi böyük mədəniyyət xadimləri ilə dostluq münasibətlərindən danışdı.

Beynəlxalq Türk Akademiyasının prezidenti akademik Şahin Mustafayev bildirib ki, Azərbaycanın ictimai və intellektual mühitində akademik Yusif Məmmədəliyevin təmsilində onlarla, bəlkə də, yüzlərlə dünyaşöhrətli alim yetişir və Azərbaycan xalqı artıq dünyanın elm mərkəzlərindən birinə çevrilir. Azərbaycan xalqının elm və tərəqqi yolu ilə irəliləməsində akademik Yusif Məmmədəliyevin qoyduğu parlaq ideyaların xüsusi rolunu vurğulayan Şahin Mustafayev qeyd edib ki, bu yolda Beynəlxalq Türk Akademiyası həm Azərbaycan elminin, həm də türk dünyasının, türk xalqlarının, türk dövlətlərinin elminin inkişafına öz töhfəsini verməyə hazırdır.

AMEA-nın müxbir üzvü, akademik Yusif Məmmədəliyevin qızı Sevdə Məmmədəliyeva Ulu Öndər Heydər Əliyev tərəfindən alimin xidmətlərinin hər zaman yüksək dəyərləndirildiyini, bu gün də Prezident İlham Əliyev tərəfindən akademik xatirəsi və irsinə daim həssas münasibət göstərildiyini xüsusi vurğulayıb. Sevdə Məmmədəliyeva Yusif Məmmədəliyevin xatirəsinə göstərilən ehtirama görə ölkə rəhbərliyinə dərin

minnətdarlığını ifadə edib. O, yubiley konfransının bütün təşkilatçılara və iştirakçılara təşəkkürünü bildirib. Qeyd edib ki, Yusif Məmmədəliyevin həyat yolu həm bir ideya, həm bir məktəb, həm də bir dəyər kimi yaşayır. Bu gün yüzlərlə alim, yüzlərlə təlim bu məktəbin davamçısıdır.

Konfrans çərçivəsində ICESCO-nun baş direktoru Səlim bin Məhəmməd əl-Malikin və UNESCO-nun baş direktorunun müavini Lidiya Britonun videomüraciətləri dinlənilib.

Çıxışlardan sonra akademik Yusif Məmmədəliyevin həyat və elmi fəaliyyətinə həsr olunmuş sənədli film nümayiş edilib.

Daha sonra bir sıra yerli və xarici alimlər "AMEA-nın Yusif Məmmədəliyev döş nişanı" və "AMEA-80" döş nişanı ilə təltif ediliblər.

Beynəlxalq konfransda "Yusif Məmmədəliyevin elmi, pedaqoji və təşkilati fəaliyyəti: Azərbaycan və dünya elminin inkişafına verilmiş töhfə", "Kimya elmində müasir çağırışlar: varislik və innovasiyalar" və "Elmi irs və gələcəyin üfüqləri" mövzularında panel sessiyaları keçirilib.

Konfrans işini bu gün davam etdirəcək. Naxçıvanda akademik abidəsinə, həmçinin Yusif Məmmədəliyevin ev-muzeyinə ziyarət nəzərdə tutulub.